

p. 2. Cf. Brock., *l.c.*). The narrative is related by Ḥabbāh b. Juwain al-'Uranī, as an eye-witness in Mu'j., IV, 325; (see also account of him in *Tah. Tah.*, II, No. 319, ed. Hyder., 1325). 14: B, M: خليل الله .

۱۲۵ 3: See Guz., 244; Sam', 557; Tah. Tah., I, 625. 5: MSS., except K, omit هر; A, C, E: شبانروزي . 6: Khalk., 289, de Sl., I, 619; see Tah. Tah., IV, 564. He died c. 87, but certainly did not survive till the time of the 'Abbāsides; cf. *inf.*, l. 8). 9: Naf., No. 1. 14: Khalk., 316; de Sl., II, 4; Mur., V, 270 (ed. Meynard, reign of 'Abdu'l-Malik); Yāf., I, 215; Ḥab., II, 2³⁸; Sam', 334.

۱۲۶ 11: Khalk., 834; de Sl., IV, 272; Ḥab., II, 3¹⁷; Tab., III, 2521. 14: The incident is given in Khalk., *l.c.*, as related by Ṭāhir b. Aḥmad az-Zubairi. 21: Guz., 758. 22: Ḥab., *l.c.*: مهبان for تنبل; cf. Guz., 758: شلوار. According to Guz., *ib.*, he died in 182: Tab., III, 2521, in 193; Ath., VI, 110, in 181: Khalk., 182—see de Sl., IV, 284

۱۲۷ 1: Khalk., 270, de Sl., I, 587; see also Sam', 45, 473; Guz., 248, 801; Ḥab., II, 3⁷. 2: *i.e.* Imām Abū Ḥanīfah. 6: B: گرانان for کوز بینان; but the latter is probably a rendering of ثقیل in the incident narrated in Khalk., 270, of which this may be a version. 7: See Sam', 496(b), s.v. لولوی, Goldziher, *Muh. Stud.*, II, 212³; Yāf., II, 29. 16: MSS., except M: بیچر خواندن رغبت نموده . 17: Abū Yūsuf Ya'qūb b. Ibrāhīm (*sup.*, ۱۲۶¹¹). 18: Khalk., 378, de Sl., II, 96; Yāf., III, 489; Ḥab., II, 3⁷⁵; Brock., I, 500.

۱۲۸ 17: Khalk., 735, de Sl., III, 370; Yāf., I, 404. 20: For ثلاث وستون, Khalk. (735) reads: ثلاث وستون .

۱۲۹ 5: Khalk., 444, de Sl., II, 237; Ḥab., II, 3¹⁵; Sam', 482. 9: Khalk., 808, de Sl., IV, 63; Yāf., II, 38; Ḥab., II, 3⁸⁶; Sam', 420. 11: A, C, E omit نیک . 16: K: گردید for کردند . 18: Khalk., 207, de Sl., I, 478; Sam', 113(b); Yāf., I, 332; Ḥab., II, 3⁹; Tah. Tah., III, 37, give *nisbah* as تیمی; MSS. and Khalk., I, p. 167, ed. Cairo, 1310 H., as تیمی .

- C, E omit و before طبع . 6(a) : Fus. : دوست بازي نيست .
 13 : A, C, E, Lub., I, 139 : دور for جور . 15 : Lub., *ib.* ; Fus.,
 I, 172 : باش for شو . 16 : K : بدید for پدید ; Fus. substitutes
 شوم for شدم . 21 : Lub., 140^b : و نه for نه . 22 : Lub. : ز چشم شاه ; Fus. : ز پیش شاه فنادم .
- ۱۲۰ 1-2 : B : و قدر و قدرت ; A, C, E, M : قدر و قدرت ; cf. Lub.,
ib., 8, and Fus., I, 172 :—
 خدايگان قدر قدرت قضا فرمان * که پیش او نبود چرخ را توانائي
 4 : A, C, E : از آنکه for وليک . 5-6 : Lub., 140¹², reads :
 بعهد for بعهد . Fus., 172 : چرخ کرده ; بغت کرده
 ز کيسه پردازي . 12 : Lub., *ib.*¹⁸ : ز کينه پردازي
 13 : Lub., *ib.*²¹ : اسم for ذکر . 14 : Lub. : محال
 for روز . 19 : Fus. : شادي که غمش . 20 : Atk., 227 ; Lub., II,
 382. 21 : *i.e.* Abū 'Alī al-Hasan b. Ishāq, of Tūs, minister of
 Alp Arslan (Guz., 439).
- ۱۲۱ 1 : Atk. : فلک فرسايست . 2 : B ; Lub., II, 383 : آمد for آمد .
 Lub. : که فتد و فتد . 3 : Sinjar b. Malikshāh—d. 552 (Guz.,
 462). 10 : A : کامران for راستان ; C : استان .
- ۱۲۲ 3 : B : نره for صيوه . 11 : M : شاه مدح شاه مدح نبوش .
 13 : K : نيامدت for نياددت . 18 : Lub., II, 383 : با سخني
 19 : Lub. : زبان نر for زبانم . 20 : Atk., 227 ;
 Br., IV, 236 ; Gibb, *Hist. Ott. Poetry*, III, 70 ; Kḥān-i Ārzū.
- ۱۲۳ 6 : MSS., except K : مبردانند . 8 : M inverts order of
 these *miṣra*'s. 10 : A, C, E : ايمن for دل خوش . M omits ll.
 9-11. 19 : See Nuz., 30 ; *L. E. Cal.*, 74. 21 : He is Sa'd b.
 Abī Waqqāṣ (Nuz., 30).
- ۱۲۴ 1 : For etymology of *Kūfah*, see Mu'j., IV, 322. MSS.,
 except B, read و بوزيا . 7 : تاريخ اعتم کوفي :—a Pers. transl. of the
 Arabic *K. al-Futūḥ* (Brock., I, 516, 143¹⁷). The narrative is
 based on the Pers. transl. (p. 65, Bombay lith. ed., 1300 H.,
 p. 48, ed. 1305 H. ; the latter gives the name of the author
 of the Ar. orig. as Md. b. 'Alī A'tham al-Kūfi (p. 3), and of the
 translator into Pers. as Aḥmad b. Md. al-Mustawfī al-Hirawī,

13: Khalk. 402, de Sl., II, 149, Yāf., III, 52, give his name as emended in the text. 16: Khalk., 604, de Sl., II, 631. Read ابى البقاء. 17: *K. at-Tanbīh*, by Abū Ishāq Ibrāhīm b. 'Alī (Brock., I, 387; Zun., II, 3639).

115 1: Khalk., 639, de Sl., III, 16; see also Yāq., *Irshādu'l-Arīb* (Gibb Mem. Ser.), VI, 300-4; Yāf., II, 286. 3: Ibn Muqlah,—*inf.*, ۲۱۸. 7: Khalk., 647, de Sl., III, 31; see Brock., I, 108. 9: The Khalifah Abū Ja'far al-Mansūr; re. his *laqab* "Abū Dawāniq," see Suy., *Tar. Khul.*, sect. on al-Mansūr. 14: A, C, E: ظامري. 18: Khalk., 678, de Sl., III, 118 (in n. 5, p. 122, the anecdote is explained); Hab., II, 363.

116 4: Khalk., 676, de Sl., III, 110; see Yāf., II, 446. 5: MSS., except K, omit در عراق. 15: A, C, E omit حاصل. 16: Khalk., 468, de Sl., II, 282; see Yāf., III, 42; Hab., II, 363; *Irshād*, V, 445. 18: A, C, E: حفظ; M: خطه for خط.

117 1: See Brock., I, 353; Hab., II, 379; *Encyc. of Islam*, art. *Arabia*, p. 386. 4: A, C, E: و صفحه ده تنكه. 7: Lub., I, 139; Fus., I, 172. 9: See note in Lub., I, 328, as to the impossibility of Md. b. Nūstigin, as supposed by Ethé (*Cat.*, 384, No. 67), being the ruler in question. 12: C, E omit و before حساب. 16: Shamsu'd-Dīn, wazir of Tukush—see Lub., I, 329; Guz., 493. 18: This date is an error; the point is discussed in Lub., I, 328. 19: MSS., except K: باقى for بقا. 21: Lub., I, 141²³: و جفاء زمانه چند; Fus. sim., but بجور.

118 1: Lub., *ib.* l. 24, Fus.: آخر چه کرده ام من بیچاره ضعیف. 2: Lub.: و آخر چه برده ام من; cf. Fus.: و آخر چه برده ام من. 8: K: عذاب جسم for بلاى جسم. 15: M: مجبور دردمند. 17: A, C, E: زغم for زمن. 22: Called الرسالة العيسية.—see Lub., I, 330.

119 2: M: پایه or کمین احسان. 3: Lub., I, 142⁶: پایه for مایه; M: از هر. 5: Lub., *ib.*: وصفش for منعش; Fus.: وصفش for منعش; M: منعش for وصفش.

- ۱۱۰ 5: A, C, E omit اند. 7: Naf., 109 (d.c. 290). M: سعد for احمد. 10: A, E: شروالی; C, K, M: شروانی; cf. Naf., 283; 336. 12: Awl., II, 63; Naf., 112; Yāf., II, 249. 17: A, C, E, M: بخشیدم. 18: A, C, E: بمدينه for بجانب مدينه. 19: C, E, Awl. add و آله after عليه. 20: A, C, E, M omit و before بخواب.
- ۱۱۱ 2: A, C, E, M add بود after چگونه; M: او که آنگاه که او چگونه بود—see Awl., note on II, 64⁵. 3: A, C, E: چون نه اورا بود and omit following اورا بود. 4: Awl. II, 64¹⁶: بيديها for غيها. 5: Naf., 134. A, C, E, K: الحسن for الحسين. 8: Naf. adds ترا after كاري. A, C, E, M omit پيش; پيش preferable to پيش. 11: Awl., II, 119; Naf., 215. 14: A, C, E: نمودی for كردی. 15: M: خيانت for جفایت (Awl., II, 123⁶). 16: A, C, E: مرتبه for بار,—cf. Awl., II, 122¹⁵: يك بار. 18: K, M: بميراند for نميراند (Awl., 122¹⁷).
- ۱۱۲ 1: A, C, E omit تو (Awl., II, 122²³). 1-2: Awl., II, 123³. M omits حق تعالى را. 3: Awl., II, 124¹⁴: صبيحة for صبحي (cf. note in Awl.: صبح). 4: M: استغفارها. 6: Awl., II, 67; Naf., 160. 9: A, C, E: و ابو. 13: A, C, E: يادم. 15-17: Awl., II, 70¹². 17: M: از انجا. 17-18: *ib.*, 72¹². 18: MSS.: عصای آدم:—cf. Awl., II, 74⁸; the ref. is to Qur., XX, 119. 21: A, C, E, M: و جلال خود که من قيمت, but text (K) as in Awl., II, 74¹¹.
- ۱۱۳ 1: Naf., 177. 3: A, C, E: دید گفت for دیدم گفتم (Naf.). 8: Naf., 60. 9: A, C, E omit که. 11: Naf., 155. 12: معاصر—acc. to Naf. (*l.c.*), Ibrāhīm died in 369, and Sart in 253 (*sup.* 106, 15). A, C, E, M omit که. 13: Cf. the form of this injunction in Naf. 14: Naf., 278; Awl., II, 283. 15: A, E: جمع for جمع. A, C: کمالات for حکایات. A, C, E, M omit که. 16: A, C, E: یاد دارم. 17: M: شمع for شیخی; Naf.: شطیح. مرتعش—Awl., II, 85.
- ۱۱۴ Khalk., 801, de Sl., IV, 24: Yāf., II, 108; Huf., VIII, 17. 3: A, C, E: و میان. A, C, E, M have و میان before امام احمد (E, M omit امام). 6: Md. b. 'Alī, wazīr in reign of al-Mustakfī; d. 345 H.; Yāf., II, 339, Huf., II, 361. 7: K: در هر حیم—but wrongly (see Yāf., *l.c.*) 10: Khalk., 585, de Sl., II, 604.

4: A, C, E, M omit که اورا بوده. 5: A, C, E, M: نهاد for نهاده (Awl.). 6: A, C, E: و دستوری (init.). M adds که before پیر. A, C, E: زالی for زنی (Awl.). 10: M adds را before بدر. 12: M: پیدمیر خدا. 16: Awl., II, 5; Naf., 71; Yaf., II, 231; Hab., II, 3⁶²; Khalk., 143, de Sl., I, 338. 17-18: A, C, E, M omit from اگرچه to بوده, but similar sent. in Naf. 21: A, C, E: کتاب for کتابت.

107 2: A, C, E omit ل. 4: M omits او. 5: C, E, K: فتوی. A, C, E: و رسول. A, C, E, Awl. add و آله after علیه. 7: M omits جواب. A, C, E: فرمود (s.). 8: A, C, E: بجنید for از جنید (Awl., II, 13⁹). 8ff.: Awl., II, 16⁶. 9: M: که او در دل بود. 10: A, C, E: پیش جنید for بجنید. 11: M: بردار for برو. 12: Awl., II, 26¹⁵. 13: *ib.*, 31⁴. 14: *ib.*, 31²². 16: Awl., II, 46; Naf. 70; al-Qushairi, *ar-Risālah*, No. 25, p. 26, ed. Būlāq, 1284; cf. *Kashf ul-Mahjūb*, 130, tr. Nicholson, and Hab., II, 3⁵¹: ابو الحسن —sim. in all MSS. 18: M has نوری for ابو الحسن. 19: K adds آن before دیگر. 21: A, C, E: بدر for بدرگه. A, C, E omit او. 22: A, C, E: پرسیدند (pl.). M: گفت for گفتند.

108 1: M adds نوری before بمرد. 3: A, C, E add جهت after ازان. 6: Naf., 65. 7: ابو اسماعیل عبد الله الانصاری الهروی = عارف باری: 7: Naf., p. 2). 8: A, C, E: بار for بار. 9: A, C, E: و هم او for هم. M: هم گوید. 9: ابو یزید بسطامی = بایزید: 9: هم گوید. 12: Awl., II, 64; Naf., 91; *Kashf. Mah.*, tr., 135; Hab., II, 3⁶⁸. 14: A, E add پرسیدند after وی; C: بیست. 15: M omits after است. 16: Re توبه—Awl., II, 67¹. 17: Awl., II, 67⁷. A, C, E add او after راست (Awl.: راستش, but نگوی for نگویی). 19: Awl., II, 67⁹. 21: Awl., II, 82 (سَمْنُون); Naf., 96 (سَمْنُون)—see note on name in Awl. (*ib.*). 22: Awl., II, 83¹: بحجاز رفت—but see variant in notes.

109 1: Awl., *ib.*: فید for قبله,—but see variant in notes. 4: M: و تو ملک for و مالک—but cf. Awl., II, 85¹⁶. 6: Naf., 111. 7: A, C, E add این before طایفه. 9: A, C, E, M omit که. 10: A, C, E: یا خدا for خدایا. 12: M: شکست. 13: C, Naf.: افتادم. 14: M: نیافتم. 15: M: العجاج for التجا. 16: M (sim. in Naf.): بخوردند در خواب شدند هنوز در خواب ...

- ۱۰۳ 1: A, C, E: و حمد. 2: Nuz., 28. 5: A, E: بهشتاد. A, E, K, M omit است. Nuz., 28¹³: ساحتش for مساحتش—*ci. sup.*, ۱۶. 7: cf. Nuz., 28¹⁵: سی و شش. 9: M: مینماید. 14: A, C, E invert: ک* زنج, and omit و before روح. A, C, E omit و before گرم. 15: Nuz., 33ff. 16: مدینه عاشمیه—Hab., II, 3⁶; Enc. of Islam, I, 565, Col. 1; Mu'j., I, 680. عجائب البلدان, i.e., *Āthār*, 209. 18: A, C, E omit است. 19-20: See *Āthār*, 209; Mu'j., I, 685. 21: A, C, E: چهار صد for چهارده. M: شش for شش.
- ۱۰۴ 2: باز آمد بر حدیث بآفتاب و ستایش بغداد—see sect.: تحفة العراقین. 6: *ib.*, sect.: در صفت بغداد. 7: Naw. Kish. edns.: دوست for دولت. 12: لب التوارخ—by امیر یحیی بن عبد اللطیف (see *Ā'in*, I, 447; No. 6, Vol. I, Cat. Pers. MSS. of Būhār Lib., Calc., on Fol. 68 of which (Bāb III: فصل دوم در ذکر ایلکانیان) is found the ref. here). also called حسن بزرگ, r. indep. in Baghdād from 740-757 A.H. (see Enc. of Islam, art. *Hasan Buzurg*). A, C, E omit حسن. A, C, E: آذربایجان. 13: حسن کوچک, also called حسن بن تیمور تاش بن چوبان = حسن چوبانی (see Enc. of Islam, art. *Hasan Küçük*; Hab., III, 1¹²⁹). 17: A, C, E: وغلا for غلات; M: وغلات. 18: A, E omit افتد. M omits کهنه. 19: A, E: بشوهری. 20: A, C, E, M invert: جای از before. 23: M adds از before فرزندان ازو.
- ۱۰۵ 3: Hab., II, 3⁴⁰; Yāf., II, 132; Huf., 8¹⁸. 6: M: و for ک. Hab.: ششصد for ششصد, but Yāf. as in text (800,000). K: مشابعت for مشابعت (Hab.). 8: Awl., I, 269; Naf., 10; Hab., II, 3³¹; Yāf., I, 460. 10: A, C, E: بیعلم; sim. M, but omits ب; Awl.: بر معلم. A, C, E: فرستاد (s.). C, E omit ک. A, C, E, M, and at l. 11, omit و before ثلاثة. 11: Awl., Hab.: بل هو الله الواحد, but text (MSS.) as in Qur., CXII, 1. 12: M omits بن (ابن as printed). 14: M: مولای. 15: C, E omit بن (ابن). 16: M: و لکد کوب; A, C, E: کوب. 17ff.: Awl., I, 272²⁴. 18: A, C, E: افتد for بود (Awl.). 19: M: فا for فا (Awl.: روا).
- ۱۰۶ 1: Awl., I, 274; Naf. 36 (d. 253); Hab., II, 3⁴⁰ (d. 257).

- after *جنت آشیانی* (a posthumous designation of Humāyūn, r. 937-963). M: *سخنان* for *سخننی*. 8: *لطف الله* see Or. Bio. Dict., —d. 816; *Mir'ātu'l-Khayāl*, 78. 9: A, C, E omit *زیارت*. A, C, E add *عمه* after *از*. 12: M: *فوراً* for *در فور*. 13: M: *باطلی*. A, C, E: *عائل*. 14: C, E: *عظمی* for *عظیمی*. A, C, E omit *چون*. 16: C, E: *دید*. 19: A, E: *صیدارند*. 20: M omits *نوع*.
- ۱۰۰ 1: *خطا*—*Ā'in*, II, 118, and n. 2; 121. A, C, E: *کورکات*; M: *بکورکات*; see *sup.*, ۹۷^۷. 2: C, E: *کونج*. 4: A, C, E omit *در* before *عند*; M substitutes *اعمل*. M: *نانگن*—cf. *Ā'in*, I, 133. A, C, E omit *که* (final). 5: A, C, E omit *دبار*. 7: M omits *از*. A, C, E: *باشد* for *باشند*; M omits *می*. 10: A, C, E, M omit *عمرچند*. 11: A, C, E, M add *می* after *چه*. M omits *خواهند* after *لاالی*. 12: A, C, E, M: *بعد*. 16: A, C, E omit *و* before *لاالی*. 21: E: *ذکر* for *دگر*.
- ۱۰۱ 1: C: *ثالث*; M: *الاقليم*. 2: A, C, E: *عين* for *عين*; M: *از*. 4: A, C, E, M omit *و مکران*; Nuz., 262, assigns it to the 2nd elime, but cf. *Āthār*, 181. —*میستان*—“which the earlier Arabs called *Sijistān* from the Persian *Sagistān*..” (L. E. Cal., 334). 14: M omits *و* before *اعمل*. 17: MSS.: *تکفور*, but cf. Nuz., 21 (نیکسار; L. E. Cal., 142, 147: *Niksār* or *Naktsār*,—the Greek Neo-Caesarea). MSS., except M (روس), have *سس* for *سسس* (Nuz., 21; L. E. Cal., 141). A, C, E, M: *اروس* for *روس*; K: *اردییس*. A, K: *مگیر* for *نکش*; C, E, M: *نکس*; cf. Nuz. 21: *مگیر*; cf. *مکس*, *ib.*, 262, and p. 255, n. 4, Eng. tr. of *Le trange*; Mu'j., IV, 614 (مکس). —*چرکز*—MSS.: *چرکس*. (cf. Nuz., 21). 18: *سرطاس*—MSS.: *سرطاس* (cf. Nuz., *ib.*). —*خور*—MSS.: *خورک* (cf. Nuz., *ib.*). —*والان*—M: *والان*; cf. Nuz., *ib.* 19: *فلجۀ اسکندر* (MSS.: *فلعۀ*)—Nuz., *ib.*, 237. 20: A, C, E, M add *را* before *نامند*,—prob. repres. *آنرا*, as in Nuz., 21.
- ۱۰۲ 3ff.: Nuz., 28, which reads in l. 4: *ایوان* for *ایوان شهر*. 9: A, C, E: *زو* for *ازو*. 10: A, C, E: *ازو* for *ازو*. M adds *در* after *از*. 11: *تحفة العراقین*—see sect.: *عربیت سفر بسوی عراق و ستایش*. 13: A, E: *ناخته* for *ناخته*; M: *گاه برش آرد*. 22: *دیار بنی شیبان*—by the stream *ذوقار* (Tab., I, 1028), between *Wāsīt* and *Kūfah* (see Enc. of Islam, I, 961).

both given); A, C, E: و آنچه; K: و الابجه. 4: چوتار—Ā'in, I, 94; M adds داخل after است. 5: سلمهانا آباد=صلیم آباد: (Ā'in, I, 440; see also o.c., II, 140). 7: محمود آباد—Ā'in, II, 123, 132. A, C, E: دراز بیای. 8: A, C, E, M add می before پیونده. 9: M: می باشد. 10: سنار گانو—Ā'in, II, 124. 11: cf. revenue statistics at *ib.*, 138. A, E, K: چیز for چیزی. 12: M: (Sylhet) سلهت=سری هت. 14: تنسک (see Ā'in, I, 94). 15: A, C, E: see further Ā'in, I, 332 " 1; II, 124. 16: منوطنان آن. 17: A, C, E: تومان. A, C, E: ورموتی for سوتی (reading taken from Had. Aqālīm, 651); K: رموتی; M: موتی. 18: A, C, E omit مالدہ (Ā'in, II, 132). 19: A, C, E, M: و از

97 1: See refs. at *sup.*, 96, 16. 4: M: شده for است. 5: K, M: و فاصله. M adds نبر before نیم. 6: M: است for باشد. 7: MSS.: کورکات, but cf. *inf.*, 100, 1, where K reads کات کور; Ā'in, I, 340, has Ghorāghāt; Ā'in, II, 123: Ghoraghāt; *Imper. Gazet.*: Gorāghāt. 8: A, C, E: کوچ for کوچ. 9: باریک آباد—Ā'in, II, 120, 124. 12: A, C, E, M add کسی before که. 13: See اخبار الاخیار, by 'Abdū'l-Haqq *Dihlavī*, 86-7, ed. Delhi, 1332. 14: نظام الدین اولیا: Saf. Awl., 97; d. 725 (*Fer.*, II, 745). 15: M: مکرر. M omits که. M adds الدین after سراج. 16: A, C, E omit است. 17: M: بعیت. 18: M transposes: چندان ازان. 19: فخر الدین: آن for این. M: و چون. A, C, E, M: نصیبی. *arāyī*—incident occurs also in *Fer.*, II, 743, which gives *arāyī* as his *nisbah*; MSS.: زراد for زرادى, the *nisbah* given in *Akhbāru'l-Akhyār*, 87, 91 (ed. Delhi, 1332); and in *خرینة* by غلام سرور لاهوزی, I, 351, ed. Naw. Kish., Cawnpore, 1332.

98 2: لکهنوتی—Ā'in, II, 122; *Riyād. Sal.*, 24, 25 " 1. 4: Re revenue, etc., see Ā'in, II, 126, 142. 11: Rāja Makand Deo—Ā'in, II, 127. A, E, M: جهت. 12: A, C, E: بود. 18: M: بفر. 19: Gaḥpati—Ā'in, I, 306; II, 126 " 2. 20: Purushot-tama (Pūrt)—Ā'in, II, 127; *Riyād. Sal.*, 19. 21-2: Properly جگناتھ.

99 2: K, M omit باشد. 6: A, C, E omit در. 7: A, C, E add را

omit *نسب*, but K adds it in margin. 16 : A, C, E, M : *گونه* for *رنگ* (Mun. Taw.). 18 : Cf. area as given in *Ā'in*, II, 115-6. 20 : *بحر عمان*—the Bay of Bengal being regarded as “a gulf of the great ocean” (*Ā'in*, II, 121). K, M : *و غریبش*. 21 : *Sūrajgarh*—see *Rawd. Sal.*, 52, n. 3. 22 : MSS. : *جسوة* for *جلیسر*—see *Ā'in*, II, 126, n. 1; cf. *Hadīqatu'l-Aqālīm*, 649 (ed. Naw. Kish., Lucknow, 1296): *پیرگنڈہ جسوة*.

۹۴ 1 : *بنگ*—see *Ā'in*, II, 120. A, E omit *است*. M omits *را*. 3 : A, C, E : *انناس*, *اناناس* (i.e. *انناس*) for *انہ ناس* (i.e. *انناس*); see also *Ā'in*, I, 68. 3 : A, C, E : *صیوة ایست*. *کولہ* (i.e., *کولا* or *کونلا* = *کولا*; see *Platts' Dict. of Urdu*, etc.). 4 : M : *و از* for *اما از*; A, C, E : *لنکن*—M : *لنکن*, for both of which, see *Ā'in*, II, 124, and n. 1; cf. *Platts' Dict.*: *لنکن*. 6 : C, E : *باریدگی* for *بارندگی*. 9 : A, C, E : *شرا* for *شری*. 19 : *قرارانی* = *سلیمان افغان* (Moh. Dyn., 308; r. 971-980); *کردانی* (*Ṭak.*, 527; Ox. Hist., 354), but see also *Ā'in*, I, 171^{n.1}; II, 149, 129^{n.6}; cf. Beale's *Or. Biog. Dict.*, 390. 20 : *غزالی*—*Ā'in*, I, 568; *Ṭak.*, 396; Mun. Taw., III, 170; *Atk.*, 203; Sprenger, *Cat. of Oudh*, 61, 411. 21 : M : *طواش*. A, C, E, M : *یک و نیم* for *یک*. 22 : A, C, E : *رسالہ* for *سال*.

۹۵ 1 : Re *چیتل* (“often misspelt *chétal*,” *Ā'in*, I, 31), see Raverty, *Tab. Nās.*, 584, n. 2. 3 : *تنگہ*—*Tab. Nās.*, *ib.* K, M add *کہ* before *شانزدہ*. 5 : C, E omit *را*. *تومان*—cf. *sarkār* (24 in number), *Ā'in*, II, 114, n.; 129. 7 : A, E (C omits II, 7-9, to *است*); *سنارگانو اونیر*, but *سنارگانو* is mentioned at *inf.*, ۹۶, 10; re *Sarkār of Udnér*, see *Ā'in*, II, 129. 9 : A, C, E : *بعض*. 11 : *Sharifābād*, *Ā'in*, II, 125, 139. 14 : A, C, E : *این* for *آن*. 15 : M omits *و* before *ایضاً*. 16 : *Madāran*, *Ā'in*, II, 125. 17 : K, M : *ہدیپور*; A, C, E : *ہیراپور*; cf. *Ā'in*, I, 375: *Harpūr* or *Haripūr* (*ہریپور*); *ib.*, II, 125: *Harpah*. A, C, E : *است* for *نمک را از کلا بیرون می آرند*; C, E : *می کارند*; M omits *می*. 18 : M omits *کہ* after *هنوز*—so also A, which however omits *کہ* after *هنوز*.

۹۶ 1 : *سانگانو*—*Ā'in*, II, 125; *Riyād. Sal.*, 29, n. 3. 3 : M : *الوجه* and *الوجه* (see *Ā'in*, I, 91, n. 1, where the forms *الوجه* and *الوجه* are

- ۸۸ 3: A, C, E, K: روشی for روش. 4: A, E: موروثی for موروث. 15: See *Subh-i Gulshan*, 386, ed. 1295, Bhopāl. 18: M: و for اک. 20: The *rubā'ī* at ۸۹, 2-5, is attributed to Sawādī (cf. *Ā'in*, I, 580) in *Subh Gul.*, 212. 21: K omits و before بی.
- ۸۹ 6: A, E, M: و دیگر. 7: M: کنبات; Ibn Bat., IV, 53: کنبایة (Cambaie=Cambay); *Ā'in*, I, 281, etc.: Kambhāyat; Kambhāit (445); cf. *Mun. Taw.*, II, 141: کینبات. K, M: صورت for سورت; *Mun. Taw.*, II, 373: سورته; Sorath (Muham. designation), *Ox. Hist.*, 267. 9: A, C, E, M omit است که. 12: *Tak.*, 297; see also *Ā'in*, I, 354; Maḥmūd Shāh III, r. 944-961 (Moh. Dyn., 313). M, *Tab.*: نامی for نام. 13: M: سنه for سال. 16: A, C, E invert: آن عمارت, omitting ب. 18: A, C, E omit اک. 19: M, *Tak.*: جدال for جدال. 21: A, C, E: وارتفاعاتش.
- ۹۰ 4: *Tak.*, 9. 9: M: جهت for برای. M adds اند after ساخته. 10: M omits اند. 13: M adds و before برد. MSS., except A, E, have آذر (see *Enc. of Islam*, art. Āzar).
- ۹۱ 2: K: آید for آمد. 6: M: بود for رود. 9: M: بیاورد for نیارود. 10: A, C, E: بخودئی for بخودی. A, C, E, M: اندر for ابر. 15: *Hab.*, II, 4²⁴. 17: M: میشود for میگردد (*Hab.*, *ib.*, I, 12). 18-19: Maḥmūd, of Ghazna or Ghaznain (I, 20), r. 388-421.
- ۹۲ 2: A, C, E, M, *Hab.* (*ib.*): از بر for از. 4: *Hab.*, *ib.*: سومات for صمات. 5: A, C, E, M: در for از. A, C, E, M omit که دو گر, but text sim. to *Hab.* 8: A, C, E omit بسیار. A, C, E: آمدند. 9: M: میدانسته for پنداشته. 12: M: در for ده. 14: K, M add اند after داشته. 18: A, C, E: دختر (s.). 19: A, C, E add در after که. A, E: نموده for بود. 22: A, C, E omit و شاه اهل تصرف.
- ۹۳ 1: *Safīnatu'l-Awliyā'*, 94, ed. Naw. Kish., Cawnpore, 1884; d. 673; cf. *ib.*, p. 113. 4: K adds را after طریقت. 5: *Shahab al-Dīn 'Amr al-Sayyidī* d. 632 (*Naf.*, 495; *Saf.*, 112). M omits را. 5: *Ma'īn al-Dīn Chishtī*, of Sijistān, d. 633 (*Fer.*, II, 711; *Saf.*, 93). 6: *Sīr al-Awliyā'*—p. 156, lith. ed. *Delhi*, 1302 H. (*Fer.*, II, 744). 12: *Mun. Taw.*, III, 338-9. 13: M omits و خط. MSS.

- Bahmanī, r. 887-924,—*sup.*, ٦٨, 5. A, C, E omit قلی. 13: M has بڑا ("big, great"). 14: A, C, E: خشک for خشن. A, C, E omit و before گوش. A, C, E omit را. 15: C, E omit لی. Yūsuf, r. 895-916. 18: M omits همین. 19: A, C, E: عهدداستان; see Fer., II, 330. A, C, E: گردید. 21: Jamshīd, r. 950-7.
- ۸۴ 5: A, C, E, M: آمد. 8: A, C, E: وصول for اصول. 9: Ibrāhīm, r. 957-989. 10: A, C, E omit سپاه. 16: A, C, E invert: منامی و ملامی. 19: A, C, E add هر after از.
- ۸۵ 2: M: قدر for مقدار. 6: M omits و before در. 7: M: انان for لی. 9: A, C, E: باز for و. A, C, E omit و before همراه. 10: M omits اند. A, C, E: مانع کسی نبوده اند. 11: E: شمین for ثمین; A, C: سمین; see ۸۳, 6. 14: A, C, E, M: سال for صلح. 16: Muḥammad Qulī, r. 989-1020. 21: A, C, E, M: زعی for خهی.
- ۸۶ 6: A, C, E, M omit و before آبادانی. 7: A, C, E: و نراحت. A, C, E, M: و نظافت for و لطافت. 9: C, E omit و before مباله. 11: M omits را. A, E: دکانش; C: دکانش. 12: C omits که; A, E: اند که در اندر. 17: M: توطیه بردار. 19: A, C, E: —a better reading than that in the text. 20: K: عاجز for تاجر. 21: E, K, M: تر for بر.
- ۸۷ 2: Aḥmad, r. 814-46 (Ṭak., 449, 462; Ox. Hist., 268; Moh. Dyn., 313). 3: Ṭak., 450. 5: Aḥmad—Ā'in, I, 507: "Khattū is a place in Nāgor, where Shaikh Aḥmad was born," (Beale, Or. Bio. Dict., 41, ed. 1894); M has کھتو. M omits اللہ. 6: A, C, E, K, M: قعدہ. A, C, E, M: و عشر. 7: M: سابرماٹی; Sābarmatti—see Ā'in, vol. II, tr. Jarrett, 239. 8: A, C, E, Ṭak.: و بازارعی. 10: M omits سلطنت. 10-11: Maḥmūdābād—see Ṭak., 513; he is مظفر شاہ بن مظفر شاہ, r. 944-61 (Moh. Dyn., 313). 11: M inverts: آن الحال. 13: A, C, E omit در. 15: See Mun. Taw., III, 43 (d. 998); Ā'in, I, 538; Ṭak., 393, 395. 16: K: موافق بچیز. 17: A, C, E, M: چون for و چون. (of Gwāliār)—Ā'in, I, 457-8; Mun. Taw., II, 34; III, 4 (d. 970). 19: A, C, E, M omit گماشته. 20: M omits ازین

- omits from *و اسمعیل* to *فرستاده و کسان* and reads *و اسمعیل*. 14: A, E: روزی tor روز. 15: A, C, E, M omit *ما*. A, C, E, M: روزی tor روز. 16: M omits *که*; M: *و بعد* for *بعد*. 19: M: *بافتن* for *بپذیرفت*. 22: M: *زیر* for *بزیر*.
- ۷۹ 1: M: *به* for *(کندن)*. 8: A, C, E: روزگار for روز. 9: A, C, E, Tak., 441: *دو* for *ده*; Fer., II, 293: *دو ماه* *آهسته* روز. 11: Ismā'il, r. 997-9. 14: A, C, E, M omit *و مقرب*. C: *بود* for *جمعی* *کثیر*. 18: C, M: روزگار for روز. A, C, E: *جمعی* *کثیر*.
- ۸۰ 1: *جهانگیر خان حبشی*—see Fer., II, 296. 3: For *راجا*, K has *آمده بودند* for *آمدند*. 5: M: *راجه*. Fer., l.c.: *راجی*; M, Tab.: *راج*. 8: A, C, E: *استخاره* for *استجازه*. 10: A, B, C, E: *انبال* for *انبال*. 11: M omits *را*. M adds *راه* after *انفای*. 14: A, C, E omit *و* before *با جور*. 14-15: *برهان شاه بن حسین شاه* might have been added as a heading. Buchān II, r. 999-1003, i.e., till the year following the date given as that of the composition of *Haft Iqlim* (*sup.*, ۴, 15). 17: the duration of his reign is given as 2 years in Tak., 441; Fer., II, 298. 18: A, C, E omit *را*. 22: A, C, E: *و لطافت* for *و کیفیت*; M: *و لطافت*.
- ۸۱ 1: K: *یابد* for *یابد*. A, C, E, M: *واز*. 3: M: *بگویم* for *نگویم*. 4: A, C, E: *حوضی* for *حوض*. 7: C, M: *آسمان* for *هرمان*. 9-10: A, C, E omit *و* before *نور*; *عرض*; *قدر*; *زین*; but C: *وزین* (*۹*). 12: C: *کعبه* for *چرخ*. 16: K: *و پتن*; M: *و پتن*; Patan (*Ā'in*, I, 676; cf. II, 239: Patan). 18: A, C, E, M: *منزل* for *منزلی*. 20: M: *سابق*.
- ۸۲ 6: A, B, C, M: *بر* for *بر* (1st *misrā'*). 8: A, C, E, M omit *و* before *حصارش*. 15: Ethé (*Cat.*, col. 382) renders as *Jubbūl*; *Riyāḍ Salāt.*, tr., 399, 404: *Jabūl*. 18: Aḥmad—*sup.*, v., 21. 19: A, C, E: *از* for *ازان*. A, E, M omit *می*. 22: C, E, K, M omit *و* before *آبادان*.
- ۸۳ 2: A, C, E: *الملك*. 6: A: *سین* for *سین*; C: *غریب* از *غریب*. 8: A, C, E: *و غنبر* for *کنار*. 9: A, C, E: *زمان* for *دولت*. 10: A, C, E omit *ایشان*. 11: Quli, r. 918-950. 12: Maḥmūd

Chānd Bibī, Ox. Hist., 290, 294. 6: A, C, E, M: وافر for وافر. 11: A, C, E: بزخم for بضر. M has after ايشان بيكبار زده: حیات. 12: C, E, K, M: زد for زد. 13: M: بر خاک for بخاک. 14: A, C, E add شاه before حسين. M: شدن for گشتن. 15: M: چنين for چنان. 19: M: بوده است. For duration of reign, see *sup.*, v³, 4; Tak., 438, gives 13 years. 20: This heading is not in the MSS., Murtadā, r. 972-996. 21: A, E: و بعد.

۷۵ 1: خونریزه همایون—Fer., II, 253. 4: A, C, E, M transfer دخل and read دخل نفرمود ساخته. 7: A, C, E omit تا before دبير اصفهاني—Fer., II, 255. 12: A, C, E omit تا. 14: A: تفاعل; C: تفاعل; E: تفاعل for تفاعل (976 A.H.; a usurper in Berār, Moh. Dyn., 320). 15: A, C, E, M: و انگاه. 16: E omits مظفري; A substitutes رویه; C: تنگه. 17: A, C, E: کشد و بحرب; M: کشیده آن ولایت را بحرب. 21: قلمه ریکنده: Fer., II, 261; see also *Riyādu's-Salāṭīn*, tr. 'Abdu's-Salām, Bibl. Ind. Ser., p. 407.

۷۶ 1: A, C, E omit از. 2: K: قریب for قرب. 3: A, C, E: معجل for معجل. A, C, E add دبار after آن. 4: K: بکسوف for بخسوف. 5: A, C, E: ساخت for داشت. 8: The author here mentions Qādī Bēg as his maternal uncle. A, C, E: منصب وکالت. 9: A, C, E, M: نموده نشد. M omits که. 12: A, C, E, M: تعاقب for پذیر. 16: A, E, M: پذیر for پذیر; C substitutes تعاقب. 18-19: A, C, E, K, M invert: مرحمت و شفقت. 20: سید مرتضی: قرار بر فرار: Fer., II, 271. 23: A, E: سبز واری.

۷۷ 1: M: استبداد for استیلا. M: قرب for قریب. 3: Tak., 439. 5: A, C, E add خود after برادر. 12: A, C, E, M: و دولت; Tak., *l.c.*, omits و. Tak.: حفظ for خط. 13: A, C, E add خود after صاحب. M adds را after او. Tak.: بعضی for بعضی. 16: C, E omit را. 20: Husain, r. 996-7. 21: A, C, E, M omit ابقدا.

۷۸ 1: A, C, E: نمونه for نمونه (Tak., 440¹). 2: A, C, E, K add آقا میر شیروانی: Fer., II, 290, calls him: پرداخت before. 6: Fer., II, 290, calls him: پرداخت before. 8: A, C, E: دخول for دخل. 10: K adds از before قلمه. M

- son of Maḥmūd. 13 : A, C, E omit حکومت. 15 : Kalimu'l lāh, 932-3; a son of Maḥmūd (Tab.; Fer.). 18 : M : معتنان for مفندان. 21 : احمد نظام الملک (*sup.*, l. 19), 896-914; founder of the Nizām Shāhī dynasty in Aḥmadnagar (Moh. Dyn., 320; Ox. Hist., 290).
- ۷۱ 1 : M : دوازده for نوزده. A, C, E, M omit دوازده سال. 2 : K omits از. 4 : Burhān I, r. 914-961. 6 : عزیز الملک, *i.e.* علاء الدین, r. 910—c. 936 (Moh. Dyn., 320; Fer., II, 199). 9 : عماد الملک, *i.e.* میان جمال الدین (Fer., II, 198). 15 : K omits چشم. 16 : A, C, E, M add عمر before زیاده. 17 : A, C, E : بتعظیم for تنظیم. 17f. : Sim. in Tak., 437. 21 : Bahādur Shāh, r. 932-943 (Moh. Dyn., 313).
- ۷۲ 2 : A, C, E add داشته after محکم. 3 : M : که for خبر. 5 : A, C, E omit دکن. 6 : A, C, E, M : و بعد. 7 : A, C, E omit و before برهان. A, C, E, M omit from ملاقات (l. 7) to الملک (l. 8), inclusively. 8 : A, C, E : گردانید for گردید. 9 : ابراهیم ('Ādil Shāh), 941-965 (Moh. Dyn., 321). 11 : M : بسیطه. 12 : A, C, E, M : بمیان for عبد القادر and حسین—Fer., II, 235. A, C, E omit from مخالفت (l. 12) to حسین (l. 14). 13 : M omits from عبد (l. 13) to بساطت (l. 14)—homoiotel. K adds امیر before عبد (l. 13). 16 : کالہ چبوترہ—cf. Fer., II, 235 (قصیدہ نیکاپور). 22 : راکهای—reading of Būhār Lib. MS. of *H. Iq.*, No. 100,—MSS. : رابهای; E : رابهای.
- ۷۳ 2 : C, E omit برده; K, M : بود. 3 : Tak., 438, gives 48 years, see *sup.*, ۷۱, 4. 4 : This heading is not in the MSS. Husain, r. 961-72. 6 : M adds به before قلعه. M : و for که. 7 : M omits بود. 8 : M adds با after حسین. 11 : M omits را. 13 : C : بسیار for بسیط. 14 : 'Alī I, r. 965-987 (Moh. Dyn., 321; Tak., 442). 15 : For بی تعلقى, perhaps با یقینی (M) should be read; A, E, K have بی; A : تقینی; E : بقینی; K : تصنی; C : و دلی تعنی. 16 : Jamshīd, r. 950-57 (Moh. Dyn., 321; Tak., 443). Ibrāhīm, r. 957-89 (Moh. Dyn., 321). 17 : A, C, E, M omit را. Rāma Rāja—Ox. Hist., 305. A, E : بیجاپور for بیجانگر. 20 : A, C, E : و موافق. 21 : A, E, M add شاه before حسین.
- ۷۴ 3 : *i.e.* 'Alī 'Ādil Shāh and Ibrāhīm Qutbu'l-Mulk. 4 :

- ۶۶ 3: A, C, E, M: شد و برادرش. 4: Muḥammad Shāh, 867-887. 5: M omits بجای وی. A, C, E, M: گشت for گردید. 6: He is: —Tak., محمود گیلانی (Ox. Hist., 279, 281); 426², 430³; see also Fer., I, 673. 8: A, E: غلام (s.). 9: جونیر —Junnār (Ox. Hist., 290). 10: گاوبل —Tak., 427. 12: M omits را. 13: A, C, E, M omit روان. —Fer., I, ۶۸۴. 19: A, C, E omit به. 21: A, C, E, M omit و before جهاد.
- ۶۷ 9: A, C, E, K omit در. A, C, E, M: گشته for گشت. 10: K, M: اعبان for اعوان. 17: A, C, E: و چون. M: لیکن for اما. 18: C: پیروند for پیروند. 19: C, M: شد for بود. 23: A, C, E omit زد, but A has in margin: آغاز نهاد; M transposes دم, and reads دم زد.
- ۶۸ 5: This heading is not in the MSS. 6: Maḥmūd, 887-924 A.H. 9: A, C, E omit و عماد الملک. 11: A, E, M invert: عماد الملک و نظام الملک. A, C, E add بوده after خود. 12: A, C, E, M omit را. A, C, E, M omit اختیار. 13: K omits و انسون. 16: A, C, E omit کس, but cf. Tak., 431 (نفر). 22: A, C, E omit before نائب (sup., ۶۶, 8).
- ۶۹ 1: M omits از اطاعت. 7: C: تراکمه for اتراک. 8: M: محمد for محمود. M: سرداری for سروری. 9: C, M omit را. C: بمرتبه for برتبه. 10: A, C, E omit ملک after بن. A, C, E: الملک for الدین. 11: A, C, E, M: در for حاکم. 12: A, C, E: انبیر for انبیر. 14: A, M omit بود after محمود. 15: E, C: را for را. A, K, M: ل for با. 16: A, E, M: حجره for حجر. 21: پرنده (Parēndā, Ox. Hist., 282) —Fer., I, 707¹⁻¹⁵. 22: قاسم نرک (قاسم نرک) —Ox. Hist., 287. 23: A, C, E: سلطنت for سلطان.
- ۷۰ 2: A, C, E, M omit جهت. 2-8: A, C, E omit from اسم (l. 2) to سال (l. 8). 3: M: بمقر for بمقر. 7: احمد شاه, 924-7 A.H. 8: A, E, K: انراز for انراز. 2 yrs., 1 mo.,—duration as in Tak., 436, but cf. date (927-929). 9: 'Alā'u'd-Dīn, 927-9 (Moh. Dyn., 318); according to Tak., 436, he was a son of Maḥmūd, and brother of Aḥmad; cf. Fer., I, 727. 12: Waliyu'l-lāh, 929-932; according to Tak., 437, and Fer., I, 728, he was a

A, C, E add *مال* after *پنج*. 20: A, M: *دیوارای* 21: A, C, E: *شده* for *گشته*.

- ۶۲ 1: C: *وعنان*. 3: M: *بر* for *برای*. 4: Fer., 622: *کهنرله* for *کهرله*. 5: Hūshang, king of Mālwa, 808-838 (Moh. Dyn., 311). 12: MSS., Tak., 417: *مندو*; *Ā'in*: *مندو* (Vol. I, 32); *ماندو* (*ib.*, 337); Ox. Hist., 265, 267: *Māndū*. 15: A, C, E: *کرده* for *کرد*. 16: A, C, E: *در شب* for *و شب*. Tak., 418²: *سبوم* for *بستم*. 18: 'Alā'u-d-Dīn Ahmad Shāh, II, 838-862. 22: A, C, E: *عضی* for *یار*. [Folio wanting from M]. A, C, E: *و احمد*.
- ۶۳ 4: Fer., I, 637: *سنکسر*; Tak., 419⁶: *سنگر*; MSS.: *شکر*; cf. *sup.*, ۵۹⁶; possibly Sangamuir (Sangameshwar) is to be read (Elliot, Hist. of India, VII, 338). 5: A, C, E, K: *مرکه* for *سمرکه* (Tak., *ib.*; Fer., I, 646). 6: C, E have after *دلیل* *راه* after *که بشما نماید نخواهد ... منفعتی*. 10: C, E add *راه* after *دلیل*. 16: Fer., I, 647: *نظام الملک بن عماد الملک غوری*. 17: Tak., 419; Fer., I, 647. 18: C, E omit *را*. 20: A, C, E: *البقا* for *البوار*. 21: Tak., 421, Fer., I, 653: *العادل* for *والی*. 22: Tak.: *الوالی*.—cf. Fer.:
- ۶۴ 1: A, C, E: *نمود* for *فرمود*. 2: MSS.: *انه* for *انک* (Tak.). C, E, K: *ولست* for *ولست*; but the passage is faulty in all the MSS.; see Tak., 421; Fer., I, 653-4. A, E, K: *بقتل* for *نقتل*. 3: A, E, K: *بتکلم* for *تتکلم*. 5: A, C, E omit *را*. A, E omit *و* before *اسن*. 6: A, C, E: *رو* for *روی*. 7: A, C, E: *آورده*. 8: Humāyūn Shāh, 862-5. 9: A, E, Tak., 422: *لطافت* for *طلاقت*. 14: Tak.: *و نفس شور انگیز...*; cf. these *bayts* as given in Fer., I, 663. 19: C: *نوعی* for *نوعی*. 22: A, C, E: *نموده* for *کرده*.
- ۶۵ 1: M omits *را*. 2: A, C, E, M omit *فرت*. 3: Tak., 425: *دور* for *روز*; cf. Fer., I, 663; the lines are transl. in Ox. Hist., 279. 6: *ذوق جهان* = 865. 9: Nizām Shāh, 865-7. 11: *اودیسه* = Orisa (*Orissa*); A, M, Tak. have hard *d*; E, K, Fer., I, 664: *اودیسه*. 13: *محمود شاه خلجی*—839-880 (Moh. Dyn., Kings of Mālwa, 310-1). 14: C, M: *یافته* for *گرفته*. C adds *منصور* after *مرفور*. 15: A, C, E, M: *در* for *درهم*. 21: Mahmūd Shāh I, 863-917 (Moh. Dyn., 313; Ox. Hist., 269).

(*Tak.*, *ib.*: بفرصت بفرمود A: بفرصت بفرمود; E: بفرصت (marg. (بفرمود); C: بفرمود. 13: A, C, E: وسه for ونه; *Fer.* I, 575: نکمه و بیست و پنجروز. 14: There is confusion regarding this name in the MSS., as also in the authorities; for سلطان, A has غیاث الدین; C: آخرین آنها; E, K: بن (lacuna), and E adds, with C, شاه after محمود; M: داود شاه بن; *Tak.*, 410: محمد شاه—as *Haft Iqlīm* has borrowed the remainder of the account from this source, the name should probably be adopted into the text in this form); so also *Ox. Hist.*, 285; cf. *Fer.*, I, 575: محمود شاه... بن علاء الدین حسن; *Moh. Dyn.*, 318: Maḥmūd Shāh I (r. 780-799). 16: A, C, E omit چیزی. 17: Ghiyāthū'd-Dīn, r. 1 month, 20 days (in 799). 19: For لعلچی, C, E have: بعلچی (prob. also A: بعلچی); K: تغلچین; Beale, *Or. Biog. Dict.*, ed. 1894, p. 141: Lalohin (*i.e.* لعلچین). M omits اختصاص.

۵۹ 1: K omits چشم. 4: This line is not in the MSS., but has been added here as a heading. 5: لعلچی—see *sup.*, ۵۸^{۱۹}. 6: M omits و احمد خان; A, C, E substitute وغیره. MSS., *Tak.*, 411^۳: سگر for شکر; *Fer.*, I, 584: ساغر; see *inf.*, ۶۳^۴. 10: A, C, E, M: نموده for کرده. 11: A, C omit که before فیروز. M: نموده for کرده, but omits from در (l. 11) to نموده (l. 12). 12: A, C, E omit سلطنت. 14: A, C, E, M add سال after اینجا, but cf. *Tak.*, *Fer.*, *l.c.* (57 days). 15: Firūz Shāh, r. 800-825. 15-16: A, C, E, M omit heading and from در سال to زده. 21: A, E, K: کن for کشن; C, M: دکن; *Tak.*, *l.c.*: کشن.

۶۰ 2: *Tak.*, *l.c.*: امرای for امرا و. 6: M: قوی for وثوق (*Tak.*: و وثوق). 7: A, C, E: رسانیدند (pl.). 12: A, C, E omit و before قاضی. C, K, M: انتظار for انتهاز (*Tak.*, 412). 16: پانگل—MSS. پانگل; *Tak.*, 413: ارنگل; *Fer.*, I, 608: پانگل (*Ox. Hist.*, 277). 17: A, C, E omit و before چون. 18: M: پایه for پا. 19: A, C, E: گشته for شده. 21: A, C, E omit گردانیدند; M has کردند.

۶۱ 2: حسن خان—*Tak.*, 413; *Fer.*, I, 610. 6: A, C, E omit خود for خوش. 12: M: خود for خوش. 15: This heading is not in the MSS. Ahmad Shāh I, 825-838. 17:

- ۵۴ 2-4 : A, C, E omit from محمود to الدین. M : محمود for محمد ; cf. *sup.*, ۵۳^۵. 4 : C : فهمی for همتی که. ۵ : M : ندیمهای (pl.). A, C, E : بسی for بسیاری ; A (margin) : بسی مردم را. 6 : M inverts : رام و صید. M omits نیز. 8 : M : کرده دهد for کرد. M : منازعی for منازعی. 9 : For قیس—see *Lands of East. Cal.*, 257. M : بحرین for بحرین. C, E omit سال. 21 : K : او for آن.
- ۵۵ 6 : فهمی—*Ā'in-i Akbari* (tr.), I, 599^{۱۱۳}. 7 : C, M : و طبیعی و طبیعی. A, C, E, M : و شعر. 18 : A, C, E, M omit منیر. 21 : A, C, E add آن after در.
- ۵۶ 2 : M : و نمنا. 4 : M adds فرا before رفتند. 5 : M : او for آن. 8 : A, C, E omit اند. 11 : A, C, E, M : بر for تا ; K : با. 12 : M : او for آن. 14 : A, C, E omit می. 15 : علاء الدین خلجی : ۱۵ —r. 695-715 (Moh. Dyn., 299). 16 : دیوگیر, renamed دولت آباد by Md. b. Tughlak (r. 725-752 ; *ib.*, 297-300). 18 : حسن گانگر : A, C, E, M : کاکوره ; گانگر, Moh. Dyn., 316, r. 748-759 ; see also *Ferishta*, I, 519 (ed. Bombay, 1247/1832) ; *Ox. Hist.*, 275. 20 : A, C, E : چهار صد for هفتصد. 20-22 : For the same period, 748-1002 A.H., *Ṭak.* (= *Ṭabaqāt-i Akbari* : 406, ed. Naw. Kish., Lucknow, 1292) gives 29 as the number of rulers. 21 : For chronogram of date of composition of *Haft Iqlīm*, see *sup.*, ۴۱^{۱۵}.
- ۵۷ 1 : گلبرگه—“The name may be correctly written as Kalburgā. . . , or Kulbargā. . . , or Kulburgā. . .” (*Ox. Hist.*, 275). 2 : ننگ —*inf.*, ۸۲-۳ ; *Ox. Hist.*, 288ff. 4 : M : بود for گردید. 7 : A, C, E : القاریخ (s.),—cf. *Zun.*, IV, 8463 ; *Brock.*, II, 48. 9 : A, C, E : علاء for عماد,—cf. *Ṭak.*, 408 ; *Fer.*, I, 522. 12 : He reigned not 21, but 11 years (*Fer.*, I, 534 ; *Ṭak.*, 408 ; *Ox. Hist.*, 275). 13 : A, C, E add و before رخت. 14 : Md. Shāh I, r. 759-776 (*Ṭak.*, 408). 17 : *Fer.*, I, 563 : نه for هفت (cf. *Ṭak.*, *l.c.*). M adds او after بقا. 19 : Mujāhid Shāh, r. 776-780 (Moh. Dyn., 318 ; cf. *Ox. Hist.*, 285 ; *inf.*, ۵۸^۸, and *Ṭak.*, 410 (in agreement) ; *Fer.*, I, 573 (under three years ; d. 779).
- ۵۸ 5 : C, E omit محافظت (cf. *Ṭak.*, 410). 6 : C, E : داشته for گرفته (cf. *Ṭak.*, *ib.*). 9 : Dā'ūd Shāh, 780 (c. one month). 10 : E, K, M : اورنگ for ارایک ; *Ṭak.*, *ib.* : ارایک. 12 : For بفریفت

56; *Khalk.*, 788, de Sl., III, 612 (فرزدق), and Brock., I, 53.
22: A, C, E omit اند.

- ۵۰ 1-2: A, C, E omit بوده ... و فرزدق. 2: M: میگفتند for یوسف ابن. 3: معصمه—see also I. Sa'd, VII, 1²⁶. 4: *Khalk.*, 847, de Sl., IV, 398; Brock., I, 368. 7: عبد البر—incident as in *Khalk.*, 788, de Sl., IV, 614, where it is narrated from al-Mubarrad's *al-Kāmil* (I, 291, ed. Cairo, 1308). 8: A, C, E, M omit از آشهر. 9: E, M: بجهت for جهت. 10: A, C, M omit که. 11: A, C, E, M: یک فرزند for بکنفر زنده. 12: A, C, E: داریم (pl.). 15: A, C, E transposing read after چون; M omits آن. 16: K omits گفتند. A, C, E: نفر for مرد. *Khalk.*: ستة (6 only) for سیصد. 18: M adds این before جمله. 19ff.: The incident is given in *Khalk.*, 788, de Sl., III, 620; *Yāf.*, I, 239. 21: A, C, E, M omit طواف. A, C, E, M add حجر الاسود after حجر. 23: A, E omit امام.
- ۵۱ 2: A, C, E, M omit از هشام. 3: A: احترام for احترام. 7: A, C, E omit و before شامی. 9ff.: For the Arabic original, see *Yāf.*, I, 239. 15: A inverts: نثر و نظم. 16: K: گرفت for گرفته. 20: *Khalk.*, *Yāf.* read 12,000. A, C, E, M omit و before فرزدق. 23: M omits خاطر.
- ۵۲ 7: الكامل, by al-Mubarrad (I, 70, ed. Cairo, 1308); *Khalk.*, *l.c.*, de Sl., III, 622. M: بر جنازه. 11: A omits خود. 13: M adds او before گفت. 14: Varying dates are given, from 110 to 114 (de Sl., *ib.*). 16: A: چیزی for چیزی. 17: MSS: بوده for بود. 19: M omits که. 20: A, C, E omit که (init.). 21: زرقاء—see *sup.*, ۸²⁰. *Hab.*, I, 1²⁷. 22: A, C, E, M omit نیز.
- ۵۳ 1: *Nuz.*, 141; *Bat.*, II, 230. 4: A, C, E: خلل for خللی. 6: *Zun.*, V, 11425. *معجم الانساب*: 7: M: الملكش. M omits سلطان. 8: A, E, C: سنقر for سلغر. *فرنگیان*—it was taken by the Portuguese under Albuquerque in 920 (1514)—*L. E. Cal.*: 319; Malcolm, *Hist. of Persia*, Ch. XII. 12: Goa-Smith, *Oxford Hist. of India*, (1919), 292, 334. 13: C, E omit را fin. 14: A: روزی for روز. 16: کشم—*L. E. Cal.*, 261. 17: M: داشته for داشتند.

- وان ذلك. A, C, E, K, M omit خلق,—cf. *Āthār*. A, C, F, K :
 1 : A, C, E omit for قلوب ; *Āthār* : النبيل. 10 : M : قرب for قلوب. 11 : A,
 C, E omit عورت. 15 : A, C, E : نماید (s.). 22 : A, C, E, M :
 پرسیدند for گفتند.
- ۳۶ 3 : A, C, E omit روی. A, C, E, K : شیب ; M : شعيب ; *Hab.*,
 —of. *Tab.*, I, 1919 ; *Ath.*, II, 271. 4 : A, E : کن for کن.
 A, C, E : خدای for خدا. 5 : Cf. *Hab.* : نماز باعداد و نماز خفتن ;
 sim. *Tab.*, *Ath.* 5 : A, C, E omit وقوع. 8 : A, C, E omit
 دران وقت. 10 : Ro حمزة بن عبد المطلب وحشي and حشي, see *Hish.*, 563.
 M : گشته for شد. 13 : *Hab.*, II, 2³² ; *Yāf.*, I,
 192. 14 : A, C, E, M invert : عدیل و نظیر. 18 : M adds آب
 after مخرج.
- ۳۷ 3 : *Hab.*, II, 2²¹. 4-5 : شبيب بن بريد. 5 : A, C, E,
 M invert : معاربه و مقاتله. 10 : A, C, E, M : شده for گشته. 16 :
 M, K omit از. 17 : ابن الأشعث (also *inf.*, ۳۸²²)—*Hab.*, II, 2²⁴ ;
Tab., II, 1132 ; *Huart, Hist. Ar.*, I, 267. 18 : A, C, E, K, M
 omit به ; *Hab.* (*l.c.*²⁵) و تسخير. Ro زنبیل, زنبیل, see Wellhausen,
Das Arabische Reich und sein Sturz, 144ⁿ⁻⁸. 19 : E omits را.
- ۳۸ 2 : M : جنگ در پیوست ; A, C, E, K : جنگ در پیوست. 5 : A, C,
 E : پانصد for صد (C omits با),—cf. *Hab.* (صد). 6 : A, C omit
 حجاج after آمده. 11 : A, C, E, K add تا before جرم. 13 :
 K : بتگامشي ; M : بتگاشتي ; read بتگامشي (a compound of تگ and
 مشي). 16 : A, C omit آن. 17 : K adds ان after از. 19 : M
 adds دعوی before سخن. 20 : K, M omit clause : کرد ...
- ۳۹ 1 : A, C, E, M : تا for که before آن. 4 : A, C, E, M : فرمود
 for نمود. 5 : For ناشکند, *Hab.*, II, 2²⁸, *Tab.*, II, 1186 read
 بیکنند,—see *Lands of East. Cal.*, 480. 9 : *Hab.*, II, 2²⁹, l. 7, adds
 ده بار after سال ; cf. figures in *Tab.*, II, 1245. 10 : A, C, E, M :
 بمردم. —see *Tab.*, II, 1245 ; *Hab.*, II, 2²⁸. 12 : M omits
 سال. K omits و نه, but even so the date remains inaccurate.
Hab., II, 2³², *Yāf.*, I, 192, give the year of his death as 95 ;
 Walid died 96 A.H. 16 : A, C, E, M omit حجاج. 17 : M
 omits منجم. 19 : A, C, E, M : و محمل. 21 : *Hab.*, II, 2⁴⁰ ;
Yāf., I, 234 ; *Khalk.*, 129, de Sl., I, 294 (جریر), and *Brock.*, I,

Hab., II, 27; I. Sa'd, VI, 34; Naw., 514; Khalk., de Sl., I, 622^{n.2}. 15: عبد الله بن زبير—for bibliog., see Enc. of Islam, I, 33. شريح بن الحارث (Yāf., I, 145). احذف الضحاک بن قيس التميمي qādī of Kūfa (see Yāf., I, 158, re him and for ll. 14-16). 19: A, C omit والتعبه, but cf. Hab., *l.c.* 21: Hab., II, 224; Naw., 184; Yāf., I, 158. 22: A, C, E, M omit كه. A, C, E omit, (at end of line).

٤٣ 1: Hab., II, 25; Naw., 203. 3: A, C, E omit اند. 4: Hab., II, 230; Khalk., 261, de Sl., I, 568; Tab. Huf.; II, 14. 8: A, C, E, K: لا for بما; Hab., لما. رابه: MSS.; Hab., *l.c.*; cf. Yāf., I, 186; روايته; I. Sa'd, V, 90: رابه في رابه. 11: A, C, E: گشته for شده. A, C, E omit وقت. 12: A, C, E: جمال for جمالی: MSS.: لابق; Hab., *l.c.* جمالی رابق. 14: K, Hab., *l.c.*; كتبر بن مطلب. 15: see I. Sa'd, V, 102°. 17: Hab., II, 335. Yāf., II, 36. 19: MSS.: قتل; cf. Hab., *l.c.*; Yāf., *l.c.*

٤٤ 1: Hab., II, 38; Yāf., I, 313. 3: A, C: كتاب for كتب. 4: A, C omit فوت; A reads شد كشته. 5: Yāf., I, 283; Khalk., 231, de Sl., I, 517; Hab., II, 32; Huf., IV, 54. A, C, E omit ابی. 6: A, C omit اعل. 7: A, C, M add و before اعرابی. K, M: ديور for ديوري. 9: M omits معني. 10: A, C, E: گراني (Khalk.: ed. Cairo, 1310: العى; de Sl., I, 518: غى; cf. Yāf., I, 284, المعني). M inverts: امروز آنچه. 12: Āthār, 87; Nuz., 263. 13: يمامة بن مرة—see Āthār, 89¹⁴; also Sh. 'Ul., 117. 17: M: ولابت for ديار. 18: A, C, E omit است.

٤٥ 1: Hab., I, 45; Yāf., I, 63; Āthār, 90. 5 ff.: as usual in the MSS., the Arabic quotations are uncertain; the text as it stands has been corrected from other sources. 5: MSS.: والمبديات (Ath., I, 1934) والمبدرات (Tab., I, 1934); والزارات for الغادات (Ath., II, 275); والزارات (Āthār, 91). MSS.: فالحاصرات حصرة. MSS.: قمعا for فتعا. 6: Tab. (*l.c.*), Ath (*l.c.*): وسنا for وسنا. 7: Tab., Ath. omit و before لقد; M adds ايضاً before لقد. 8: الفيل—Qur., CV; see also Āthār, 91. For الفيل ما الفيل (MSS.), Āthār has وهى الفيل. ادراك—K; M: ادريك; A, C, E, Āthār: ادريك. 9: cf. Āthār, 91. M: وييل for وييل. A: وذلك for

A, C, E, K., بضاعه for قضاءه. M: است for گوردیده. 10: وارد گوردیده است. M: است for بضاعه. 11: A, C, E, K., بضاعه for قضاءه. M: است for گوردیده. 12: A, C, E, K., بضاعه for قضاءه. M: است for گوردیده. 13: A, E: جایهای for جاهای. 14: بقیع—Nuz., 14. 15: A, C, E omit: الصلوة و. A, C, E, M: ابن و ابن for بن. 16: A, C, E, M: الملك for المطلب. 17: A, E, add after عليهم و: الصلوة و; C: الصلوات و; M substitutes: بوده است for است. 18: Āthār, 70. 22: A, C, E, M: است for بوده. E, M: متبرک for متبرک.

۴۰ 2: re birthplace of موسی کاظم, cf. Khalk., 756, de Sl. III, 466; Guz., 205. 3: re امام مهدی محمد بن حسن, see Guz., 208. 7: M: دان for خوان. 9: K: روسی for رومی; A, E, M: رومی. 11: A, C, E, M: شأنه, but see Suyūṭī's Tar. Khul., sect. on المستعصم بالله, where however, and in Yāf, IV, 131, the incident is placed in the year 654, not in 649 as here. 13: E: زیاده. 16: MSS.: زخرة for حرة (see Tar. Khul., tr. Jarrett, 492, f.n.). 18: A: نخت; C: نخت, for نخته. 20: A, C, E: مشعلی for مشعل. 22: M omits در. 23: E, K, M: قریطه.

۴۱ 4: A, C, E: عتاق. 8: A, E, K omit می. 9: Hab., I, 3¹⁸⁰; Hish., 697; I. Sa'd, Tab., II, 1⁵³; III, 2²; Nawawi, 276; Yāf., I¹⁰; Āthār, 72. MSS.: عباد, C: عبادة, E: العباد for معاذ. 10: M: کمل for اکمل. M adds پناه after رسالت. 11: جنگ احزاب—known also as خندق, occurred in 5 A.H. (Hab., I, 3⁴⁷; Ath., II, 136; Caet., *Annali*, I, 611-626. 13: A, C, E, K, M: الصلوات (pl.). 15: K: لعظه for زمان. MSS., except B, omit اعظم. 17: K, Hab. (I, 3⁴⁹) omit اعظم. 19: A, C, E: کرده for گزارده. 21: Hab., I, 2⁵³, 3²⁸; II, 2⁴; I. Sa'd, III, 2, 49; Naw., 652 (d. 50, 51, or 52); Yāf., I, 124 (d. 51). 22: A, E, K, M: و حضرت.

۴۲ 1: A, C: عفت for عفت. 2: A, C, E omit از. 3: از. 4: A, C: اند for بودند. Re حسان, see *sup.*, 9⁴. 5: A, C, E: از و از for از. 11: درج الدرر—two works of this name in Kashf Zun., III, 5043-4; see also Brock., II, 217. A, C, M: حضرت خیر for حضرت خیر; Hab., *l.c.*: حضرت خیر. 13: صلى الله عليه و آله وسلم: رسالت. 12: A, C add after البرية.

to Lub. (*l.c.*), e.g., l. 17, نمله ; 2nd *mis.*, (E) خدا را جد من ; M : ایتسامی for ایتاقی (M), تبامی (K), انقامی (E) ; l. 18 : خدا را روز من ; 2nd *mis.* : صمیم ; شیبها بشهد (K, M), شیبها بشهد (E) ; l. 19 : وحیفه طلبت بمتکی (تمکی : K) ; 21 : B adds خطای after سر,—cf. Lub., II, 139¹⁰.

- ۳۷ 4 : K : در مقابلۀ. 5 : K : می ارزد for میوزد (Lub.) ; M : میوزد. 6 : A, C, E, M omit و زبان. 7 : K : باشم for باشم. M omits غور. 13 : A, E omit ه ; K has هه ; A, E, K, M omit دگر ; in *Kull. of Anwarī*, p. 587, ed. Naw. Kish., Lucknow, 1889, and *Caunpore*, 1897, the *bayt* is given thus :

تن درین خدمه مده زانکه یکی زین رعه هست
کش توان کسش فدا ساختن دمدمه را

14 : A, E : کس for کش. E : فدای. A, C, E omit این ; K substitutes ان. 16 : Naw. Kish. edns. : زمانی for زمانی. 20 : A, C : روز for روز.—cf. Lub., II, 143¹¹.

- ۳۸ 4 : K : زی for وی ; M : زین ; C : سوی جام. 6 : K adds جمله before قطعه. A, C, E : قطعه اش است. 7 : as in Lub., II, 138¹⁰. 8 : M substitutes : جواب از انوری. 10 : Naw. Kish. ed., 332 : عرت for و عرت ; گردن for کودن. 11 : M : ل for ل. MSS : تو (وی) for تو خود (pts. uncert.) ; E : نومی ; 3 MSS. of Anwarī's *Dīwān* in the Bankipore Lib. read : یا تو خود بردی ; Naw. Kish. edns. : با تو اش بردی. 12 : K : ل for ل. MSS. : ننگ for نیک (the 3 Bankipore MSS.; Naw. Kish. edns.). 14 : A, C, Naw. Kish. edns. : باز for باز (the 3 Bankipore MSS.). 16 : see Lub., II, 46, where his name is ابوالمظفر (المکی) بن ابراهیم بن علی الپنجهری ; also *Maj. Fusahā'*, I, 66. 18 : ناصر, i.e. ناصر الدین ابوالمظفر سبکتگین (Lub., II, 28). K : زبان for زبان. MSS., except B, have می before بوده. 19 : A, C, E : سماع for اسماع ; M : مسموع. 21 : Lub., II, 46¹⁰ : باشم (cf. in Notes) for باشد. A, C, E : تقریر for تقدیر.

- ۳۹ 1 : M : بگردد for نگردد. 2 : M : نیک for شاد. Lub. (*l.c.*; cf. in Notes) : باز کشاید ; MSS. (see also Lub.) : نبنده for چو بنده. MSS. (see also Lub.) : the text has been taken from *Fus.*, I, 66. 3 : *Āthār*, 70 ; *Nuz.*, II, 4 : یثرب بن قانیه in *Yāq.* II, 749 ; IV, 1010. 8 :

- ۳۳ 2: Nuz., 2-3; Hab., I, 1¹⁴. 3: Nuz., 3; Hab., I, 1, 30. 4: جرهم—Hish., 71. Perhaps قطوزاء (Hish. 71) is to be read for عمالقه. 5: K adds تر after قصی بن کلاب. 6: A, C, E omit وینچ ساله but cf. Hab., I, 3¹³. 7: A, C, E omit عبد الله بن زبیر—Āthār, 74; Nuz., 6. 8: Tab., II, 429. A, C, E omit مر. 9: 11 ff.—see Enc. of Islam, art. Ka'ba, 586. 10: 16 ff.—Āthār, 75. 11: A, E add بوده after ذرع. 12: M: بود. 13: Āthār, 78. 14: A, C, E, wrongly, omit مقام. 15: M omits و before مقام. 16: Āthār, *ib.*, reads سبع for عشت.
- ۳۴ 3: A, C, E, M invert: که آب. 4: M omits و and reads خوردنش. 5: 4: عرضش را after المسجد الحرام—Āthār, 74-5. 6: A, C omit را after عمره. 7: M inverts: ... در کعبه خانه. 8: 9: M omits و before خانه. 10: A, E omit K, M: کبوتر (sing.); A, C, E, for آن همه اخ, read: و در حرم که کبوتر باشند هرگز. 11: 14: A, C, E read که after نیک, and omit it after نیک. 12: 15: E adds اند after نیک. 13: 16: M adds است after بوده. 14: 18: M: سلام الله علیه for رضي الله عنه. 15: 19: M: ابودی for ابودی.
- ۳۵ 1: Awl., I, 56; Guz., 762. 2: 4: M: چیز for خیر; Awl., *l.c.*: بسیاری از آخرت; Guz., *l.c.*: بسیاری از آخرت. A, C, E, M: روزگار; cf. Awl.: I, 57¹. 3: 7: Hab., II, 3⁸; Yāf., I, 312 (d. 150 A.H.,—see *inf.*, I, 9, where A, C, E wrongly read خمس for خمسين. 4: 10: Awl., II, 36; Naf., 74 (d. 296 or 7); Yāf., II, 228 (d. 297; cf. Hab., II, 3⁵¹—d. 292). 5: 11: M adds بن before حلاج. A, C, E add حلاج before را. 6: 14: M adds منصور after بعثين. A, C, E wrongly omit ترجمه—see Awl., II, 37¹² and n. 7: 16: A, C, E: شده چون for شده چون. 8: 17: A, C, E, M omit را.
- ۳۶ 1: Yāf., II, 430 (d. 386); Brock., I, 200. 2: 3: K adds نوشته before نشده. 3: 4: Lub. Albāb, II, 138. A, C, E: ربيع for ربيع. 4: 5: M: زمان for جهان (Lub., II, 138¹⁸). 5: 8: انوری—see also Lub., II, 125. A, C, E omit و ترا هجا گفته—cf. Lub., II, 138²¹. 6: 11: K adds اورا before بتر. 7: 12: A, C, E: در و در for در. 8: 13: A, C, E, K, M omit و before قهرمان. 9: 17-19: the reading of Lub., II, 139²⁷ has been adopted as the verses in the MSS. of H. Iql. are very faulty, and reproduce the variants given in the Notes

الغرش اجل. 6: If اصغر (MSS.) is correct, the comparison must be with بحر معيط (see 'Ajā'ib, 106); but probably اخضر is to be read (Hab., Khāt., 24, l. 3rd last; Ibn Khurdādh., tr. 174^{n.2}; Nuz., 231). MSS., except B: وطول. 7: A, C, E: وجزيرة اش for جزير اش; M adds آن after ودر. M: معدن for معدن. 8: الزابج—Rawd., Khāt.; 'Ajā'ib, 107; الزابج, Yāq., II, 904; Ibn Khurd., tr. 46^{n.2}, 48; see also Enc. of Islam, art. Java. 10: see Hab., Khāt., 31; Āthār, 28; 'Ajā'ib, 164. 12: M: رسالت پناه. 14: MSS., except B, omit است. 15: الرهون —Yāq., III, 83; see also Tennent's *Ceylon*, I. 337, n., 584 ("...*al-rohoun* represents the Buddhist name for the district. Rohuna..."); cf. Tab., I, 121; Yāq., IV, 822; Ma'ārif, 9. 20: A, C, E omit يك.

۳۰ 1: M omits آنرا. 3: see Āthār, 17 (جابر سا); Yāq., II, 2 and Tab., I, 68: جابرس; Āin-i Ak., Vol., III, tr. Jarrett, 104. 4: عبد الله بن عباس الراوي—Tab., I, 65, etc. 5: جابلقا—Yāq., II, 2, and Āthār: جابلق. 7: MSS., except B: بر for بر. 8: MSS., except B: سروران for سرداران. 10: A, C, E omit را.

۳۱ 1: A, E, K: الثاني; C: دويم. 7: M omits: فرستخي. 10: K adds: وباديه جزيره after يمامه. 12: بحر حبشه is a doubtful term. 14: M omits شروع. 16: Yāq., IV, 616; Āthār, 74; Nuz., 1 ff.; Hab., Khāt., 3. 18: the two rugged mountains (اخشبان) are ابو قبيس and قعيقعان or الجبل الاحمر (Yāq., I, 102, 163; Nuz., 1; Ibn Bat., I, 303, 335-6).

۳۲ 1: MSS., except B: بو for ابو. A, C, E, M omit عليه السلام. Re قبر آدم, see Nuz., 8. 3: M: در عقب و عقب. 4: صروة, صفا. —see Āthār, 79. M omits است after صروة. 8: M adds است after بوده. 9: حراء—Āthār, 79. 11: ثور—Āthār, 79. 13: لكأم —Yāq., IV, 364; Nuz., 192. M adds ثور before لكأم. 14: عطيه—Nuz., 192; Yāq., IV, 633. M: كشيده for گشته. 18: كعبه—Ma'ā., 277; Āthār, 75; Nuz., 2 ff. 19: M has form ملايك throughout. 22: C, E, K, M add بنای after دويم; A apparently had it originally, and altered it to از. 23; K: حفرة for حفر. E omits بودند.